NOSTÀLGIA

Vaig arribar a Nostàlgia a principis de novembre per feina. Un poble petit, encaixonat entre les muntanyes dels Pirineus, amb carrers estrets i les façanes de les cases mig esquerdades. La meva feina consistia a catalogar els arxius comunals que ningú consultava des de feia anys. Les caixes que contenien els documents acumulaven tres dits de pols i les teranyines s'estenien per tots els racons.

La meva arribada no va passar desapercebuda entre els veïns. Totes les mirades eren penetrants, com si la meva presència els molestés. Em sentia observat en tot moment: a la fonda on m'allotjava, al bar del poble quan anava a veure el futbol, a la plaça… Arreu.

Des del primer dia vaig notar que alguna cosa no era del tot normal en aquell indret.

Durant el primer sopar, assegut sol a la primera taula del menjador de la fonda, mentre xarrupava el brou de la sopa de lletres que m'havien servit, la mare i la filla de l'allotjament parlaven de l'endemà.

La noia hauria d'anar a l'hort a primera hora per recollir els darrers tomàquets i les últimes albergínies. Es preveien aiguats forts durant tres dies. Jo vaig quedar sorprès perquè no havia ni escoltat ni llegit res sobre aquella previsió meteorològica.

—Perdoni que m'entremeti en la conversa —li vaig dir—. Ha dit que venen dies plujosos?

—Així és, senyor. Durant tres dies plourà el que no ha plogut en tota la tardor.

—I com ho sap, vostè? —vaig preguntar, sorprès.

—Ho sap tothom, això.

Les dues dones van somriure, es van mirar i van marxar sense afegir res més.

Vaig acabar de sopar i vaig pujar a l'habitació. Durant els tres dies següents va ploure sense parar. Mai no havia vist caure tanta aigua del cel.

Amb els dies, vaig anar descobrint que la gent del poble preveia amb naturalitat els esdeveniments futurs. No es referien a grans successos ni tragèdies, només a petits moments de la vida quotidiana que els feien avançar-se al que passaria.

Un matí, mentre classificava els documents de l'arxiu, vaig sentir dos homes que discutien a crits al carrer. Vaig mirar per la finestra i, en aquell moment, tots dos es van abraçar mentre un d'ells deia:

—Deixem-ho aquí, ja sabem com acabarà això.

Un altre dia, mentre feia cua per comprar unes castanyes a la plaça, vaig veure una nena plorant desconsoladament. Vaig fer la intenció d'apropar-m'hi, però just en aquell moment arribava la seva mare.

—No ploris, princesa, encara falta molt. Ves al seu costat, t'anirà bé.

Vaig preguntar què passava. La mare va dubtar abans de respondre.

—No pateixi, senyor, està bé. Recorda quan el seu avi ja no hi serà.

Em vaig girar i vaig veure com la nena s'abraçava al senyor que estava perfectament viu, assegut en un banc: el seu avi.

Aquella nit no vaig poder dormir. En aquell poble passaven coses estranyes. Els records que tenien no eren del passat sinó del futur.

L'endemà, quan vaig baixar a esmorzar, vaig preguntar-ho directament a l'hostalera.

—Què carai us passa a la gent d'aquest poble? Per què sabeu el que passarà?

—Tenim el do de saber què passarà, però arriba un dia en què els records s'acaben.

—Per què? —vaig preguntar, neguitós.

—Perquè no hi ha res més a recordar.

Vaig entendre què volia dir-me. Tot el poble vivia sabent fins on arribava la seva vida. Vivien amb això, però no en volien parlar.

A partir d'aquell dia, la gent del poble em mirava d'una altra manera. No eren mirades hostils, però em feien sentir incòmode. Em sentia com un objecte que estava fora de lloc, que molestava. Intentaven no creuar-se amb mi, ningú em dirigia la paraula si no era jo qui començava la conversa, i aleshores em responien amb monosíl·labs.

Em quedaven pocs dies de feina i desitjava que passessin tan ràpid com fos possible. Però, una tarda, quan estava a punt de sortir de l'arxiu, un home gran, el mossèn, va venir a parlar amb mi:

—Tu no recordes res, oi? —va preguntar.

—Res. Bé, res del futur —vaig aclarir ràpidament.

—Això és impossible.

—Doncs a mi em passa. Només recordo el passat.

—Tots tenim records teus!

—Com? —vaig dir amb cara de preocupació.

—Tu apareixes en molts dels nostres records finals.

—Què vol dir *finals*?

—Tu estàs als nostres últims records.

Es va fer un llarg silenci fins que el mossèn va fer mitja volta i va sortir per la porta.

Aquella nit no vaig sortir de l'habitació ni per sopar. Aquella conversa ho havia enrarit tot encara més.

Em vaig estirar al llit i vaig tancar els ulls intentant entendre tot el que m'estava passant. Em vaig adormir.

De sobte, vaig obrir els ulls, suat de dalt a baix malgrat el fred de l'habitació. Tenia un record. No era un somni. No era la meva imaginació. Em trobava al bell mig de la plaça de Nostàlgia. La gent estava reunida en silenci i jo estava allà sense entendre el que passava. Una nena plorava. Res no tenia sentit.

L'endemà, el mateix. El mateix lloc, la mateixa sensació d'incredulitat. Els mateixos rostres. El mateix plor. Tenia la sensació de final, però per què s'acabava?

Vaig intentar marxar del poble, però la carretera estava tallada. Hi havia hagut una esllavissada que ningú al poble recordava, i l'autocar no hi podia arribar.

Cada dia tornava el mateix record, sempre amb mi al centre de la plaça i la gent al meu voltant.

Un vespre, mentre sopava, vaig sentir la parella de la taula del costat.

—Amor meu, ja no recordo res més —va dir l'home amb veu tremolosa.

La dona es va aixecar i, després de mirar-me, es van fondre en una abraçada.

Em vaig aixecar amb un nus a l'estómac i vaig sortir corrents al carrer. Jo sí que tenia el record del que venia: la plaça, la foscor, la nena plorant…

Vaig entendre que jo no era un mer espectador. Formava part del poble, del record del poble, però no entenia per què. Sense adonar-me'n vaig acabar arribant a la plaça. Al meu pas, els llums de les finestres s'encenien i la gent començava a sortir de les cases. La parada de castanyes ja no hi era. La gent es col·locava al meu voltant fent una rotllana. Vaig tornar a veure la nena plorant, aquest cop a coll de la seva mare, al costat del pare. El plor de la nena es va contagiar i la major part dels presents l'acompanyaven amb un plor compassat que em feia sentir cada cop més culpable. Tot el poble era al meu voltant. Ningú parlava. Vaig tancar els ulls esperant que passés alguna cosa terrible que expliqués aquell final.

Silenci.

—Ja està —va murmurar de cop un home.

Tothom va entendre aquelles paraules i va començar a marxar d'un en un sense trencar el silenci ni deixar de plorar. Em vaig quedar sol a la plaça. No entenia res. No era cap somni. Ho estava vivint. En el meu record, el pitjor encara havia d'arribar.

Vaig sentir unes passes darrere meu.

Em vaig girar.

Entre la penombra de la plaça em va semblar veure un rostre masculí. No formava part del meu record.

—Ha arribat el moment —va dir amb veu greu.

No l'havia vist mai, però aquella veu la coneixia. L'havia sentida a la fonda en més d'una ocasió. Era el marit de l'hostalera.

De sobte, tots els records del poble es van esborrar del meu cap. Estava sol enmig d'una plaça, en un lloc desconegut i sense saber com hi havia arribat, però amb la sensació que alguna cosa estranya acabava de passar.

A l'altra banda de la plaça, una nena plorava amb desconsol. M'hi vaig apropar i em va abraçar.